

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.37 (3349) ●

● ЧАЦВЕР, 26 ВЕРАСНЯ, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Вялікі дзякуй, “Каданс”!
Святкаванне Дня горада ў Самары не абышлося без выступлення артыстаў з беларускай суполкі **Стар. 2**

Тонкія ніткі ўспамінаў
Дачка Андрэя Мрыя сцвярджае: юбіляр родам з вёскі Доўгавічы **Стар. 3**

Няўрымслівая бабуля
Спадарыня Марыя з Астравеччыны лічыць грошы мільёнамі, спявае, танцуе ў фальклорным гурце і ездзіла на ровары ў пары з прэм’ер-міністрам Літвы **Стар. 4**

СПРАВА ГОНАРУ

Вышыня прыгажосці “Алмаза”

З агляднай пляцоўкі Нацыянальнай бібліятэкі адкрываюцца цудоўныя краявіды Мінска. Ды і сама бібліятэка ўражае шматлікіх турыстаў і чытачоў.

Іна Ганчаровіч

У верасні ў Беларусі штогод адзначаецца Дзень бібліятэк. Свята з’явілася ў 2001 годзе паводле ўказа Прэзідэнта, а дата — 15 верасня — выбрана ў гонар заснавання Нацыянальнай бібліятэкі, якая існуе з 1922 года. Зрэшты, першыя кнігасховішчы ствараліся ў Беларусі і ў XI стагоддзі: пры цэрквах і манастырах. Цяпер у краіне каля 9 тысяч бібліятэк, мы ж звернем увагу на самую буйную з іх.

Наша газета пісала нядаўна, што паводле амерыканскага інтэрнэт-выдання Flavorwire, якое заснавалі выдаўцы і кінапрадзюсеры свету, Нацыянальная бібліятэка Беларусі ўвайшла ў топ-20 самых фантастычных архітэктурных пабудов свету. Што ж, яскравы прыклад таго, як прыгожае — ці амаль фантастычнае! — бачыцца

на адлегласці. Мінскія архітэктары і будаўнікі даўно ўмеюць рабіць адметныя збудаванні, якія здзіўляюць і маштабнасцю, і ўнікальнасцю формаў. Згадаем хача б Камароўскі рынак, новы энергаэфектыўны жылы дом на вуліцы Ложынскай, 5 у мікрараёне “Уручча”, жылы дом “Ветразь” ці “Крышталь” — офіс Беларускай калійнай кампаніі. У тым шэрагу і Нацыянальная бібліятэка. Хоць называюць яе “Алмаз”, але спецыялісты сцвярджаюць: гэта ромбакубаактаэдр. Самы вялікі ў свеце, дарэчы, архітэктурны аб’ект такой формы. Па будаўнічым аб’ёме бібліятэка займае плошчу невялікага мікрараёна — дваццаць 9-павярховых дамоў. І яшчэ параўнанне: на кожным паверсе бібліятэкі могуць размясціцца па два мінскія стадыёны “Дынама” альбо шэсць футбольных палёў...

У лічбах беларускі “Алмаз” таксама выглядае бліскуча. Скажам, агульная даўжыня электраправодкі — 700 кіламетраў (паміж Мінскам і Масквою — 721...), даўжыня кніжных паліц — 90, а лесвіц і калідораў — 5 кіламетраў. Для аматараў чытання ёсць такая прыёмнасць: у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі самая высокая ў свеце хуткасць дастаўкі кніг, патрэбную вы атрымаеце мінут праз 10-20. Для параўнання, у Парыжскай бібліятэцы Мітэрана заказ прыходзіць у сярэднім праз 75 мінут.

У “Алмаза” ёсць і іншыя бібліятэчныя рэкорды, але адзідзем ад тэхнічных і архітэктурных нюансаў. Бо 11-е месца ў рэйтынгу Flavorwire бібліятэка атрымала не толькі за маштабнасць і надзвычайны знешні выгляд, але і за наўнасць агляднай пляцоўкі, якая ў цёплую пару года

Будынак Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі — каштоўнае ўпрыгажэнне Мінска

становіцца турыстычнай “мекай”. Пляцоўку зрабілі на 23-м паверсе Нацыянальнай бібліятэкі: гэта 73 метры ў неба. Вось дзе перажываеш пачуццё поўнай свабоды! Там хораша дыхаць чыстым паветрам і не спяшаючыся з вышнімі птушынага палёту любавання раскошнымі краявідамі, адкрытымі прасторами. Можна, для кагосьці гэта і не надта высока, але, паверце, пачуццё палёту і прыліў адрэаніліну ў крыві вы адчуеце вельмі хутка. Можна, яшчэ ў панарамным ліфце, які хутка ўзносіць вас на верхавіну “Алмаза”. Атракцыён экстрэмальны! Умомант закладвае вушы, а фігуркі людзей на вачах ператвараюцца ў маленькія кропкі.

Яшчэ праход па невялікай лесвіцы ўверх — і мы на пляцоўцы. Пачуццё страху змяняецца адчуваннем велі-

зарнага захаплення і нават шчасця. Увесь Мінск як на далоні, ён каля маіх ног! Адкрываецца сапраўды фантастычны від: панарама горада і прыгарада кіламетраў на 5-7, а ў добрае надвор’е бачна яшчэ далей. Вось непадалёку Дом міласэрнасці, лявей — купал Храма-помніка Усіх Святых, за ляском — мікрараён Уручча, і Маскоўская шаша сыходзіць за небасхіл. У другі бок бачу бізнес-цэнтр “Аляксандраў Пасаж”, цэнтр горада невыразны, але па тэлевышыцы пазнаеш раён Плошчы Перамогі. Свайго дома, нават у бінокль з немым набліжэннем, я таксама не ўбачыла, хоць разледзела вуліцу. Але ж дамоў так шмат... Крыху пачынае кружыцца галава. Ды не бойцеся: бяспека пляцоўкі старанна прадумана. Хоць мы стаім пад адкрытым не-

бам, перыметр абгароджаны шклом: высокім, звышмоцным. Так што нават за дзяцей можна не турбавацца.

Атрымаўшы асалоду ад прыгажосці і велічы Мінска, спускаюся на паверх ніжэй. Там на 22 паверсе — круглая закрытая назіральная пляцоўка, ужо з кафэ: я налічыла больш за 40 відаў гарбаты, кавы з рознымі дэсертамі. І потым ужо спускацца ўніз зусім не страшна.

У нас з сябрамі быў выдатны настрой. Мы блукалі па дагледжаным парку вакол бібліятэкі і разважалі: як мала трэба чалавеку для шчасця... Можна ж проста “ўпасці ў неба”, падняцца над мітуснёй, адарвацца ад зямных клопатаў і праблем, атрымаць асалоду ад навакольнай прыгажосці. І востра, аж да мурашак па скуры, адчуць: жыццё — цудоўнае!

РАЗАМ

Да згоды — праз дыялог культур

Канструктыўнасць, пераканаўчасць, кампетэнтнасць — такімі рысамі вызначаліся даклады і дыскусіі як на пасяджэннях Міжнароднай канферэнцыі па пытаннях міжкультурнага і міжэтнічнага ўзаемадзеяння на прасторах СНД, так і Кансультаўнай рады пры Міністэрстве культуры Беларусі

Адам Мальдзіс

Абодва пасяджэнні праходзілі нядаўна адно пасля другога ў будынку СНД, былі

паміж сабой і тэматычна звязаны. Гаварылі аб прысутнасці прадстаўнікоў беларускіх суполак у Расіі ды іншых краінах, пра асаблівасці культурнага

Удзячнасць ад Бацькаўшчыны — Валянціне Піскуновай

дыялогу паміж нашымі суайчыннікамі за мяжой — як з іх “старой”, этнічнай, так і новай,

іншаэтнічнай радзімамі. Доклады і выступленні ў дыскусіях, спадзяюся, будуць неўзабаве

выдадзены, таму спынюся найперш на тых момантах абодвух пасяджэнняў, якія мяне найбольш уразілі.

На пленарным пасяджэнні канферэнцыі мадэратарамі былі намеснік Міністра культуры Беларусі Васіль Чэрнік і дарадца Пасольства Расіі ў Беларусі, кіраўнік Расійскага цэнтра навукі і культуры ў Мінску Віктар Малашэнка. На пасяджэнні, па сутнасці, быў закладзены тэарэтычны падмурак пад тры сесіі, якія адбыліся ўслед. → **Стар. 2**

Вакальны гурт "Каданс" — лаўрэат фесту народнай творчасці "Вянок дружбы"

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Вялікі дзякуй, "Каданс"!

Святкаванне Дня горада ў Самары не абышлося без выступлення артыстаў з беларускай суполкі

Мікалай Бойка

Чаму цікава нам глядзець, як спяваюць, танцуюць прадстаўнікі іншых этнасаў? Бо культура — гэта душа народа, яго духоўная сутнасць і прыгажосць. Далучаючыся да чужых культурных традыцый, мы не проста духоўна ўзбагачаемся, але і пачынаем яшчэ лепш адчуваць сваё, роднае. І разумець: ігнаруючы мову, звычаі, культуру продкаў, мы вельмі шмат губляем, нават калі добра ўмеем спяваць чужыя песні. На такія развагі заахваціў мяне Фэстываль этнакультурных традыцый, які ладзіўся ў Парку культуры і адпачынку імя Юрыя Гагарына пад час Дня горада ў Самары.

У парку працавала выстава-кірмаш майстроў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, народных рамёстваў і промыслаў, можна было шмат усяго пабачыць: ад плеченых кошыкаў, прыгожых

валёнак да розных страваў усіх народаў, прадстаўнікі якіх жывуць у шматнацыянальнай Самары. На фэсце дала канцэрт народная артыстка Расіі Кацярына Шаўрына, выступалі і фальклорныя гурты этнасуполак Самарскай вобласці і суседніх рэгіёнаў. Беларусі прадстаўляў вакальны ансамбль "Каданс" Самарскай абласной грамадскай арганізацыі "Руска-Беларускае Братэрства 2000", лаўрэат сёлета XI Міжнароднага фестывалю народнай творчасці "Вянок дружбы" ў Бабруйску.

Гледачы цёпла сустрэлі гурт беларусаў, бурна апладзіравалі, калі гучалі беларускія і рускія песні ў выкананні артыстаў "Каданса". Асабліва ж да душы самарцам прыйшла песня пра бульбачку: нават "на біс" выконвалі. "Мы скарыстоўваем любую магчымасць, каб паказаць жыхарам, гасцям Самарскага рэгіёна багатую і самабытную культуру беларускага

народа, — гаворыць кіраўніца суполкі Ірына Глуская. — І такім чынам актыўна сцвярджаем беларускую прысутнасць у Паволжы. У чарговы раз вельмі хораша зрабілі гэта ўдзельніцы беларускага вакальнага гурта "Каданс". Вялікі дзякуй ім за гэта!"

Беларускія песні ў выкананні таленавітых дзяўчат з "Каданса" набываюць асаблівы каларыт. Пра тое, дарэчы, самарскім беларусам даводзілася чуць і ў Мінску, калі сёлета гурт выступаў на святковых імпрэзах з нагоды Дня Незалежнасці Беларусі. А на Фэстывалі этнакультурных традыцый беларускія песні слухаў і мэр Самары Дзмітрый Азараў, які наведаў Парк адпачынку, павіншаваў усіх з Днём горада. "У Самары жывуць людзі розных нацыянальнасцяў, і жывуць дружна, па-сапраўднаму брацкай сям'ёй. Гэта сапраўды велізарны наш здабытак", — падкрэсліў ён.

КАНТАКТЫ

Жаданне агледзець увесь свет

Кастусь Ладуцька

Маладыя літаратары Беларусі і Расіі гатовы аднаўляць ранейшыя творчыя стасункі

На гістарычным факультэце Маскоўскага дзяржуніверсітэта імя М. В. Ламаносова прайшоў круглы стол "Мост дружбы: супрацоўніцтва маладых літаратараў Беларусі і Расіі". Яго ладзілі Пастаянны камітэт Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, Міністэрства інфармацыі нашай краіны, "Белкніга" і Выдавецкі дом "Звязда". Падставай для сустрэчы беларускіх і расійскіх пісьменнікаў, выдаўцоў у галоўнай вуну Расіі стаў толькі што выдадзены "Літаратурны альманах". Дзякуючы падтрымцы Пастаяннай Саюзнай дзяржавы разам на рускай і беларускай мовах выйшлі творы маладых празаікаў, сярод якіх беларускія Мікалай Андрэеў, Дар'я Вашкевіч, Вольга Чэркас, Маргарыта Латышкевіч, Алёна Беланожка.

На гістфаку МДУ дыскусіі ішлі па розных тэмах: "Пошук новай праблемна-тэматычнай прасторы ў літаратуры моладзі", "Героі сучаснай маладой літаратуры: іх маральны выбар", "Мастацкі пераклад — дарога да ўдасканалвання нацыянальных літаратур". Вітальным словам пачала размову першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі Лілія Ананіч. Яна нагадала пра кнігавыдавецкія дзяржаўныя праекты, скіраваныя на падтрымку літаратурнай моладзі. Так, нядаўна ў Беларусі выдадзена кніга "Мы — маладыя", якую ўклаў Міхась Башлакоў. Грунтоўны фаліант адлюстроўвае развіццё паэзіі маладых за апошнія дзесяці гадоў. Пра досвед работы з пачаткоўцамі гаварылі намеснік галоўнага рэдактара "Літаратурнай газеты"

Алесь Кажадуб, старшыня ФНКА "Беларусы Расіі" Валерый Казакоў, намеснік начальніка Дэпартаменту сацыяльнай палітыкі і інфармацыйнага забеспячэння Пастаяннай камітэта Саюзнай дзяржавы Вольга Вінаградава, старшыня Беларускага літфонду Васіль Дадалка, паэтэса Любоў Турбіна, дырэктар — галоўны рэдактар Выдавецкага дома "Звязда" Алесь Карлюкевіч, празаік і кінадраматург Алёна Беланожка...

Пісьменніца Маргарыта Латышкевіч

Якімі бачаць творчыя кантакты маладыя аўтары? "Мне здаецца, творчая актыўнасць моладзі немагчымая без супольнасці, без жадання агледзець увесь свет, — заўважыла на круглым stole паэтэса і празаік Маргарыта Латышкевіч. — А сёння ж многія стасункі, якія падаюцца звыклымі для старэйшых, згублены, страчаны, патрабуюць новага дыхання. Вось мы, напрыклад, з Алёнай Беланожкай упершыню ў жыцці наведаліся ў Маскву. І нам тут цікава літаральна ўсё, пачынаючы ад знаёмства з Маскоўскім дзяржуніверсітэтам". Лілія Ананіч прапанавала правесці ў Беларусі Асамблею маладых літаратараў Беларусі і Расіі з удзелам знаных пісьменнікаў. Ідэю падтрымала і старшыня савета Асамблеі народаў Расіі Святлана Смірнова. Што ж, гэта цікавы творчы праект!

РАЗАМ

Да згоды — праз дыялог культур

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

З дакладамі выступілі загадчык кафедры міжкультурных камунікацый Беларускага дзяржуніверсітэта культуры і мастацтваў прафесар Аляксандр Марозаў ("Заснавальная і прызначэнне міжкультурнага дыялогу ў кантэксце інтэграцыйных працэсаў у СНД"), загадчык сектара навукі Міністэрства культуры і турызму Азербайджана кандыдат палітычных навук Асіф Адзіль-аглы Усубаліеў, дырэктар Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі прафесар Ігар Катляроў. Мне ж выпаў гонар зрабіць даклад "Супрацоўніцтва краін СНД у галіне даследаванняў міжкультурных і міжэтнічных адносін: вопыт, вынікі, перспектывы". Сесіі прайшлі на тэмы "Праблемы ідэнтычнасці ў кантэксце дыялогу культур", "Міжрэлігійная і міжэтнічная згода: вопыт краін СНД" і "Дзейнасць сацыяльных інстытутаў па захаванні культурнай разнастайнасці і развіцці міжкультурнага дыялогу на прасторы СНД", у якіх

Юрый Статкевіч (справа) — наш зямляк з Малдовы

удзельнічалі прадстаўнікі Беларусі, Казахстана, Расіі і Украіны.

Была прынята разгорнутая пастанова. У ёй, дарэчы, падтрымана і прапанова аказаць дапамогу ў аднаўленні беларускага этнаграфічнага музея ў башкірскім сяле Балтыка, які згарэў нядаўна ад удару маланкі: пра тое пісала і наша газета. Я перадаў праз Цэнтр нацыянальных супольнасцяў, які даў згоду на збор

ахвяраванняў, два экзemplяры (для музея і бібліятэкі) выдання беларуска-арабскага тэксту карана-тэфсіра, створанага ў часы Вялікага Княства Літоўскага на беларускай і арабскай мовах.

Працягам канферэнцыі стала IV пасяджэнне Кансультацыйнай рады па справах беларусаў замежжа пры Міністэрстве культуры Беларусі. Вёў форум Міністр культуры і старшыня рады Барыс

Святлоў. З дакладаў самае станоўчае ўражанне пакінула, бадай, выступленне старшыні Саюза беларусаў Латвіі Валянціны Піскуновай "Латвія і Беларусь. Дасягненні і шляхі супрацоўніцтва з грамадскімі аб'яднаннямі беларусаў". Цяпер гэтыя суполкі актыўна дзейнічаюць амаль ва ўсіх буйных гарадах паўночнай суседкі нашай краіны. Даюць добры плён вытворчыя і гандлёвыя кантакты, выходзіць газета "Прамень".

Сярод выступленняў у дыскусіі адзначу насычаную фактамі прамову прэзідэнта спецыялізаванага фонду "Белыя Росы" з Санкт-Пецярбурга Ірыны Рогавай. Яна ладзіла ў Астравецкім раёне ўжо восем сустрэч расійскіх атамшычыкаў з беларускімі. "Белыя Росы" акружылі апекай помнік 14 тысячам маладых беларускіх рамеснікаў на Піскароўскіх могілках, якія загінулі ў час аблогі фашыстамі Ленінграда. Нашы суайчыннікі зберагаюць памяць пра беларускіх ахвяры ў час аварыі на падлодцы "Курск".

Старшыня савета ФНКА "Беларусы Расіі" Валерый Казакоў раскажаў пра дапамогу беларускім музеям у вяртанні мастацкіх каштоўнасцяў, вывезеных у час вайны ў Маскву ды іншыя гарады, перадаў у дар Мінкультуры копіі выяўленых ім старажытных дакументаў. Старшыня НКА "Беларусы Ёрала" з Екацярынбурга Васіль Азаронак падараваў музею "Беларусы свету" ў Інстытут культуры Беларусі змястоўны буклет, а маскоўскі юрыст, паэт і кампазітар Іосіф Рогаль — дыск са сваімі песнямі, першай сярод якіх значыцца "Беларусачка".

Карыснымі былі мае "кулуарныя перамовы" з Віктарам Малашэнкам пра стварэнне з Інстытутам культуры Беларусі сумеснай сайтавай палічкі "Беларуска-рускі культурны дыялог", а з намеснікам Міністра спорту і турызму Чэславам Шульгой — сайта "Беларускае краязнаўства і турызм". За круглым сталом і ў кулуарах завязваліся знаёмствы, якія яшчэ дадуць свой плён.

ЛЁСЫ

Тонкія ніткі ўспамінаў

Дачка пісьменніка-класіка Андрэя Мрыя, 120-я ўгодкі якога прыпалі на 13 верасня, сцвярджае: юбіляр нарадзіўся ў іншай вёсцы, чым тое пададзена ў даведніках і энцыклапедыях. Цяпер тая вёска Доўгавічы — на тэрыторыі Мсціслаўскага раёна.

Іван Ждановіч

У рэдакцыю прыйшла бандэроль з Карэліі, ад літаратуразнаўца Наталлі Прушынскай. “Паважаная рэдакцыя! Да юбілею бацькі падрыхтавала артыкул “Андрэй Мрый на Поўначы ў ссыльцы”, які дасылаю разам з яго лагерным фотаздымкам. Здымак прашу вярнуць мне,” — напісала наша супляменніца. Яна прысвяціла грунтоўную працу 120-годдзю з дня нараджэння і 70-годдзю з часу трагічнай гібелі Андрэя Мрыя (Андрэя Антонавіча Шашалевіча): так склаўся пакутны лёс ахвяры сталінскага рэжыму, што выпалі на гэты год абодва юбілеі. Яе бацька, сведчаць даведнікі, нарадзіўся 13 верасня 1893 года ў вёсцы Палуж (тут, пэўна, недакладнасць: пра тое — у канцы артыкула) Чэрыкаўскага павета Магілёўскай губерні і трагічна загінуў 8 кастрычніка 1943-га ў Мурманскай вобласці Расіі (патрабуе ўдакладнення).

Пра дачку пісьменніка-класіка і журналіста газеты “Звязда”, а таксама пра лёс самога аўтара цяпер ужо вядомага рамана “Запіскі Самсона Самасуя” (яго можна знайсці ў інтэрнэце: http://knihi.com/Andrej_Mryj) і шэрагу іншых адметных твораў мы крыху расказвалі ў леташняй публікацыі “Прывітанне з Петраздавска” (32-і нумар, за 30 жніўня). Артыкул, для нашай газеты крыху завялікі, з каштоўным здымкам давядуся перадаць, са згоды аўтара, у рэдакцыю часопіса “Нёман”. Надрукаваны ён і па-беларуску, пад назвай “Андрэй Мрый: вяртанне з ссыльцы” у газеце “Звязда” за 19 жніўня. А з Наталляй Андрэеўнай, якая хоць і нарадзілася ў горадзе Кола Мурманскай вобласці, але памятае пра родавыя карані, працуе на карысць Бацькаўшчыны, наладзілася перапіска. Я адрасаваў ёй шэраг пытанняў. “Прыемна, што Вы пішаце на беларускай мове, я ўсё добра разумею, а ў мяне пісаць ды гаварыць па-беларуску атрымліваецца, на жаль, з натугай, — скінула па электроннай пошце ліст спадарыня Наталля. — Ці гаварыў мой бацька на беларускай мове? Пэўна што так. Адукацыю ён атрымліваў, вядома, на рускай, дома і з сябрамі,

пакуль быў у Беларусі і на волі, напэўна, гаварыў па-беларуску. На вольным пасяленні ў Вельску, гэта ў Валагодскай вобласці, наўрад ці, а ў Мурманску з роднымі, можа, і ўспамінаў роднае слова. Помню, бацькава сястра, цётка Ксеня з Генадзем, сынам Васіля Шашалевіча, татавага брата-драматурга, нават у Петраздавску размаўляла па-беларуску. І мама мая таксама даволі

Вокладка кнігі. 1993 год

часта выкарыстоўвала родную гаворку. А вось мы з сястрой Аксанай ужо мала ўсведамлялі сябе сапраўднымі беларусамі, і калі ў Петраздавску ў канцы 1990-х утварылася Таварыства беларускай культуры, то ў нас з актывам суполкі кантакты не зладзіліся”.

Са сваякоў па бацькавай лініі, па родзе Шашалевічаў у Беларусі Наталля Андрэеўна

Андрэй Шашалевіч — семінарыст у Магілёве

Цяпер Доўгавічы — у Мсціслаўскім раёне

цяпер нікога не ведае. Ды і па лініі мацярынскай (а дзяцінства яе маці, Соф’і Андрэеўны, у дзявоцтве Зыкавай, прайшло ў вялікай сям’і святара ў вёсцы Палуж Чэрыкаўскага павета), як піша яна, “амаль усе згубіліся”. Летась, праўда, атрымала яна ліст з Гомеля ад стрыечнай пляменніцы, па лініі Зыкавых, і адказала ёй, ды не працягнулася ліставанне. “З таго ж боку павінны быць яшчэ адны сваякі ў Мінску, па прозвішчы Палікарповічы, ды сувязі з імі даўным-даўно згубіліся, яшчэ ў нашых старэйшых”, — удакладніла Наталля Прушынская. З мясцін асабліва дарагіх ёй ў Беларусі

наведае Беларусь, прайдзецца па месцах, звязаных з жыццём і дзейнасцю бацькоў: “Дачка мая Ганна з сынамі ўжо не раз казала: трэба купіць турпуцёўку ў Беларусь. Думаю, мы да гэтага “даспеем” ды так і зробім”. На заканчэнне таго ліста суродзічка пажадала ўсяго самага лепшага мне, а таксама “рэдакцыі і ўсёй роднай Беларусі”.

А ў наступным лісце — сапраўдны падарунак для літаратуразнаўцаў і ўраджэнцаў ды жыхароў Мсціслаўскага раёна. Спадарыня Наталля напісала: “Дарэчы, пра дарагія мне месцы ў Беларусі. Удакладніце, калі ласка, ці існуе такая вёска Доў-

гавічы ў Магілёўскай вобласці, дзе нарадзіўся мой тата — вось што мне цікава”. Зразумела, інтэрнэт аблегчыў пошукі. Вядома ж, шукаць давядуся непадалёк ад вёскі Палуж... І Доўгавічы знайшліся, але не ў Краснапольскім раёне — у Мсціслаўскім. А як звязаны паселішчы паміж сабой? Аказваецца, паводле царкоўнага дзялення тэрыторыі ў Магілёўскай епархіі да рэвалюцыі быў шэраг “благочиний” і прыходаў, і ў вялікім Чэрыкаўскім павеце было тры “благочиния”. У першым з іх значылася царква і Доўгавіцкі (па руску: Долговичский) праваслаўны прыход Раства Правасятой Багародзіцы, у трэцім — царква і Палужскі праваслаўны прыход свяціцеля Мікалая. У Доўгавічах цяпер, удакладніла супрацоўніца Мсціслаўскага райвыканкама Алена Асіпенка, каля двухсот жыхароў, ёсць магазін, а царква, пэўна, не ацалела. Школу ў 2011-м там закрылі: летам у яе моцным будынку працуе аздараўленчы лагер для дзяцей, а Доўгавіцкі сельсавет перанесены ў вёску чарнобыльцаў-перасяленцаў Андраны.

Між тым у біяграфіі брата Андрэя Мрыя, драматурга Васіля Шашалевіча чытаем: ён родам з вёскі Мхінічы Чэрыкаўскага павета (цяпер Краснапольскі раён). Мхінічы, падказвае інтэрнэт, адносіліся раней, як і Палуж, да трэцяга “благочиния”, там была царква і праваслаўны прыход Святой Тройцы, а Васіль Антонавіч, як і брат, вучыўся ў 1910-14 гадах у духоўным вучылішчы і Магілёўскай духоўнай семінарыі. Ёсць у інтэрнэце такія звесткі (на мове арыгіналу): “Долговичская волость (центр — село Долговичи — при просёл. дороге, при реч. Кошканке)”.

Навіна пра доўгавіцкія карані пісьменніка-класіка Андрэя Мрыя ўзрадавала настаўніка з Андраноўскай школы Аляксандра Елісеенку. Ён сам з ліку перасяленцаў з Чэрыкаўскага раёна, выкладчык беларускай мовы і літаратуры па адукацыі: закончыў у 1994-м педінстытут у Магілёве. Цікава, што ў студэнцкія гады Аляксандр Анатолевіч нават быў заняты ў пастаноўцы паводле рамана “Запіскі Самсона Самасуя”, так што для яго Андрэй Мрый — асоба вядомая. Настаўнік абяцаў пацікавіцца, ці ёсць у Доўгавічах ці ваколіцах Шашалевічы. А раптам знойдуцца! Ды і звесткі пра валаснога пісара Антона Шашалевіча, бацьку двух пісьменнікаў, могуць быць у архівах. І хто шукае — знойдзе!

Літаратуразнаўца Наталля Прушынская

Ваколіцы пасёлка Кола на Кольскім паўвостраве: там жыў і працаваў Андрэй Мрый, нарадзілася яго дачка

